

De quan érem menuts

LOS xiquets d'avui dia, són TONTOS. Aquí, en totes les lliures i en majúscules, són TONTOS. Ja no sabem jugar com n'altres jugàvem quan teníem lo temps que ara tenen ells, dels set als catorze anys.

I què bonica eren aquells jocs!!! I quantes hores agradables se'ns hem passat de memeta, jugant a tu, a l'all, a tonya, a la patinaca, a gall piti i a tanta altra jocs!!! Aquella jocs dels temps felïcs de la darrera etapa infantil, quant menets se pensa en anar a estudi, en berenar a la sortida, L., a jugar!!!

Ja era de mit hinc, les nostres mares, egualant-se de tant de cuidar, i n'altres, engreixats en la joguina, sense donar-nos compte de res, no pensàvem més que en jugar, jugar i... jugar!!! Entre tanta i tanta recorda felïcs que nos acudíem a la memòria, recordant aquella dècima edat, nos ve al cap allò del «calendari dels xiquets», calèndari que mai, que ja s'haja, ha entrat ningú i que en canvi, tots los aquets lo saben de memòria. Va toamentant-se d'una als altres, com una espècie de telègraf, es una convini, una herència oculta, que mai a ningú, mai a cap xiquet se li ha explicat i que tots l'hem adreçats, i enxerpat deixats, sense donar-nos-nos compte, sense saber com, ni per què, però la veritat és que això no es perd, a cada temporada, a cada etapa de l'any, los xiquets juguen al joc que li toca de torn, al joc que podriem dir-se de «moda».

Pobre del noi que probe de jugar a un joc, sigui el que sigui, fora de temati!!!

Pobre del xiquet que no se sàpiga ben bé el calendari!!! Fa el ridícul més gran de tots els ridícoles, tots los dèrets xiquets se n'hi burles, tot dient-li:

—Vaiga, ve, que això no s'estila...!!!

—Dintrell si és bonic, qué no ho sèpa que ara no es juga a n'això o a n'aixó!!!

I altre burles així per l'estil, que los que sí el xiquet és una miqueta pòmb, com l'estil requereix, n'és vaigue cap a casa seva en lo que tot canvi i mig avenguent.

Els xicots de «coto» té més forpa que un «tubo» de les illes del Pacífic.

Pas bueno, tornant a lo que anàvem dient del «calendari dels xiquets», pot dir-se que seguit un orde corralat de jocs que van mitja a les estacions de l'any. A la primavera hi han los seus jocs propis; a l'estiu, ne correponen uns altres; a la tardor, a vegs a la primavera de l'hivern, se juguen jocs diferents, i per no ser nous, l'hivern també té la seua especialitat.

Cada carrer, cada barri, cada cantonada, totíem un lloc determinat per al normal desenvolup de les nostres activitats; segons la importància del carrer i si hi havien prou xiquets, però generalment nos ajuntàvem tots los del barri, perquè a vegades hi havien jocs que es necessitaven molts de xiquets i al carrer no s'erem prou, sigui perquè al el carrer era menut, sigui perquè en aquell moment no hi havien jugadors disponibles, lo cas és, que canbi sempre, nos reuníem tots los del barri.

Venien a constituir lo que podriem dir-se una triba o clan.

Tàcticament, nos presentàvem tota l'ajuda possible davant d'un hipotètic perill per part dels membres de les altres tribus o clans.

Casos s'han donat i molts, de que només pel sol fet de passar per dins del «barric» d'una una tribu, excusàvem sense ben comptar, per de lo comari, corries greu perill de rebre alguna pedrada, cop de puny o trompada. Sempre hi havia algun mal intencional, que quan passàvem, solia dir...

—Mira, estic és aquell que l'altre dia va dir que n'altres érem una d'això o uns d'allà!!!

Mans men... ja estava el bou a la corda!!! Cametes ajalau-me i a tota la velocitat que podies, mar...xa!!!

A vegades, tenies lo recurs de posar això excusat: — Jo no era, va ésser meu germà!!!

I et solien deixar passar, però ja dic, moltes vegades, sigue perquè si et conixíem més bé, sigue perquè si eren més dolents, sigui pel que sigui, no valia l'excusa, i trompada va, trompada va, te s'xaixava cap a casa tot plorat i amenaçant a qualsevol dels que l'havien maltractat, dient-li:

—Al, repòset de tu, ja l'agafaré, ja!!! Ja veuràs quan vindrás pel meu carrer, ja!!!

I la signa de la presentava l'ocasió, pos allavores venia la remunió, l'acabaven i li donen les aul viatgers.

I, a la recíproca...

Podria escriure's un gros volum, parlant només dels jocs de la nostra infància, de trenta o coranta anys arere; jo ara, comptant en l'amabilitat i paciència dels benevolts llegidors, només vull recordar tots aquells que per la seua importància i val de l'acció, eren més consegüent i que merities ser recordats.

Brisca o binora, en les dos modalitats de corredora i amagadora; a l'all i corfeta amagar, excel·lent per a fer passar el breu; matro i gall piti, que eren un bon entreteniment per als 100 metres llusos; bôlli i tomy, més reverses que el tennis i el ping-pong; tit i la telera, jocs de molt de timo i bon pols; fiendit i la patinaca, de molta habilitat; a les boles, en tota la seua gama de pami-tòtic, al castellet de quatre, de deu, de vint, etc., fiendit i moltes altres combinacions; als gromos (= cromos), a les hi dues guerres), als toreros, los de les capes de mistos, en los gromos i patacon, hi jugàvem a la parveta; als toreros de veritat, només s'hi jugava quan hi havia «corrida» a la Plaça de Bous; als soldats i a la guerra; a l'adres i Guàrdies Civils; a la Barceloneta, a fare, al centell, al tambalet de quinze; a tumba llari; a perra peronda; a les bates; a les cartes; al treure's, al set i mig, a la pilota, al d'apallat; a les paveses o moneta en tota la lletania de noms que donàvem a cada carta mentre pagàvem al que pagava; i sobre tots los jocs de aquets, lo que més dominava era a Corrida, era lo joc per excel·lència, en tota aquella mitologia de noms: corrida, tomque, espèrda, a mator el catxap pel cul o pel cap, bigot francès i bigot alema passàvem per casa que et d'alt un bec de pa i tot lo castic de «Chica Florida» no sé què de les pataques, lo que paga la maneta i el rader que se'n recorde de les passes». Allavores venia tota aquella serie de figures i mudances que donaven una gran

varietat al joc convertint-lo en lo més vistós, divertit, alegre i difícil de tot. Només cal recordar les mudances de Sacs com cuques, Sota d'oros, als Minadors o Piladors, lo Belatge, Ja ve al jeto, etc., etc.

Los xiquets, també venien los seus jocs propis, encara que moltes vegades los xicots també hi jugàvem. Però vaiga, això ja eren jocs més finets, més... com se dirien... més de xicall!

Eller jugàvem a Sant Joan de les Caramelles (que mane Vorté Sanyor); a matoré le (que olico lo pondrenon); al garro (vea, vea, que no m'agrada); als colors (lo desmiste con es fureci); als polles (flam, flam m'o vaig al camp), al gallit petit (que se'n va a treballar, a vagla l'axada i un boni de pols); als quatre pilars (ave Maria, Joe, a l'altre casa s'hi va no pòis a joia). I molts altres jocs que ara no em venen al cap i que molta de vintés recorden millor que no pas jo. Jocs bonics, divertits, sens, dèrets, que reflectien los nostres misticis, desparaven les nostres indigüerres, educaven els nostres esperits, arxivaven los nostres sentits, augmentaven la germinar entre els xiquets, fomentaven les amistats entre barriades i pobles, ensien los nostres sentiments i entre tot ajudaven i contribuïen a formar una «mar» sana in corpore sano.

Ditxosos temps i dècima edat, la nostra, de quan érem menuts.

JOAN SORRATS ANTONI

Tortosa, agost del 1998.

Faja «KARINA»

(Termado hi elástico en colores subidos y negros)

ADAPTACIÓN CÓMODA Y PERFECTA AL BUSTO FEMENINO
Última creación diseñada y fabricada por TEXTILES CLIPER, S. R.

Corsetería Massagué

Desde 1888 al servicio de la mujer en sus prendas más íntimas

Plaza Constitución, 7 (Bajada Puente)

TORTOSA